

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

BO‘LAJAK O‘QITUVCHILARDA AKMEOLOGIK POZITSIYANI RIVOJLANTIRISHDA SUN’IY INTELLEKTNING O‘RNI VA AHAMIYATI

Xaitov Abdunosim Abdulakim o‘g‘li
Termiz iqtisodiyot va servis universiteti
“Pedagogika va texnologik ta’lim”
kafedrası v.b dotsenti.

Annotatsiya

Mazkur maqolada bo‘lajak o‘qituvchilarda akmeologik pozitsiyani shakllantirish va rivojlantirishda sun‘iy intellekt texnologiyalarining o‘rni hamda ahamiyati tahlil qilinadi. Shuningdek, sun‘iy intellektning ta’lim jarayonidagi imkoniyatlari, pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirishdagi vazifalari va bo‘lajak pedagoglarning kasbiy kamolotiga ta’siri yoritilgan. Maqolada zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida sun‘iy intellekt vositalaridan samarali foydalanishning afzalliklari ko‘rsatib berilgan.

Kalit so‘zlar: akmeologiya, akmeologik pozitsiya, sun‘iy intellekt, pedagogik kompetensiya, bo‘lajak o‘qituvchi, innovatsion texnologiyalar, kasbiy rivojlanish, raqamli ta’lim.

Аннотация

В данной статье анализируются роль и значение технологий искусственного интеллекта в формировании и развитии акмеологической позиции у будущих учителей. Также освещаются возможности искусственного интеллекта в образовательном процессе, его задачи в развитии педагогических компетенций и влияние на профессиональное становление будущих педагогов. В статье раскрываются преимущества эффективного использования средств искусственного интеллекта на основе современных педагогических подходов.

Ключевые слова: акмеология, акмеологическая позиция, искусственный интеллект, педагогическая компетенция, будущий учитель, инновационные технологии, профессиональное развитие, цифровое образование.

Abstract

This article analyzes the role and importance of artificial intelligence technologies in the formation and development of the acmeological position of future teachers. It also highlights the possibilities of artificial intelligence in the educational process, its functions in developing pedagogical competencies, and its influence on the professional growth of future educators. The article demonstrates the advantages of the effective use of artificial intelligence tools based on modern pedagogical approaches.

Keywords: acmeology, acmeological position, artificial intelligence, pedagogical competence, future teacher, innovative technologies, professional development, digital education.

Bugungi globallashuv va raqamli texnologiyalar jadal rivojlanayotgan davrda ta’lim tizimiga innovatsion yondashuvlarni joriy etish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, bo‘lajak o‘qituvchilarning kasbiy kompetentligini oshirish, ularni zamonaviy texnologiyalar asosida faoliyat

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

yuritishga tayyorlash dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, akmeologik yondashuv va sun’iy intellekt texnologiyalarining uyg‘unligi pedagogik ta’lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Akmeologiya insonning kasbiy va shaxsiy jihatdan eng yuqori cho‘qqiga erishish jarayonini o‘rganuvchi fan sifatida pedagog shaxsining rivojlanishida muhim o‘rin tutadi. Bo‘lajak o‘qituvchilarda akmeologik pozitsiyani shakllantirish esa ularda o‘z ustida ishlash, ijodkorlik, mustaqil fikrlash va kasbiy mukammallikka intilish kabi sifatlarni rivojlantiradi.

Akmeologik pozitsiya tushunchasi va uning mohiyati

Akmeologik pozitsiya — bu shaxsning o‘z kasbiy faoliyatida yuqori natijalarga erishishga bo‘lgan ongli intilishi, o‘z imkoniyatlarini doimiy ravishda rivojlantirib borishga tayyorligi hamda o‘zini o‘zi takomillashtirishga yo‘naltirilgan faol munosabatidir. Bo‘lajak o‘qituvchi uchun akmeologik pozitsiya quyidagi jihatlarda namoyon bo‘ladi:

- kasbiy mahoratni muntazam oshirib borish;
- innovatsion pedagogik texnologiyalarni o‘rganish;
- kreativ va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish;
- refleksiv faoliyatni amalga oshirish;
- ta’lim jarayoniga ijodiy yondashish.

Mazkur sifatlarni shakllantirishda zamonaviy axborot texnologiyalari, xususan sun’iy intellekt vositalari muhim omil hisoblanadi.

Sun’iy intellektning ta’lim tizimidagi imkoniyatlari

Sun’iy intellekt inson intellektual faoliyatiga taqlid qiluvchi texnologiyalar majmuasi bo‘lib, ta’lim jarayonini individuallashtirish, tezkor tahlil qilish va samarali boshqarish imkonini beradi. Hozirgi kunda sun’iy intellekt asosidagi platformalar:

- o‘quv materiallarini avtomatik yaratish;
- bilimlarni baholash;
- individual ta’lim trayektoriyasini shakllantirish;
- virtual yordamchi sifatida maslahat berish;
- pedagogik faoliyatni tahlil qilish kabi vazifalarni bajaradi.

Bu esa bo‘lajak o‘qituvchilarning mustaqil ta’lim olish ko‘nikmalarini rivojlantirib, ularning kasbiy o‘shishiga xizmat qiladi.

Bo‘lajak o‘qituvchilarda akmeologik pozitsiyani rivojlantirishda sun’iy intellektning ahamiyati

Sun’iy intellekt texnologiyalari bo‘lajak pedagoglarning kasbiy va shaxsiy rivojlanishiga bir qator ijobiy ta’sir ko‘rsatadi:

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

1. Mustaqil ta’lim olish imkoniyatini kengaytiradi

Sun’iy intellekt asosidagi dasturlar talabalarga istalgan vaqtda bilim olish, murakkab mavzularni tushunish va qo‘shimcha ma’lumotlarga ega bo‘lish imkonini yaratadi. Bu esa ularda o‘z ustida ishlash ko‘nikmasini shakllantiradi.

2. Kreativ fikrlashni rivojlantiradi

Sun’iy intellekt yordamida turli pedagogik vaziyatlarni modellashtirish, innovatsion dars ishlanmalarini yaratish hamda interaktiv metodlardan foydalanish imkoniyati kengayadi.

3. Refleksiv faoliyatni kuchaytiradi

Pedagog o‘z faoliyatini tahlil qilish orqali kamchilik va yutuqlarini aniqlaydi. Sun’iy intellekt esa o‘qituvchining faoliyatiga oid ma’lumotlarni tezkor tahlil qilib, tavsiyalar beradi.

4. Raqamli kompetensiyalarni shakllantiradi

Bugungi zamonaviy o‘qituvchi axborot texnologiyalaridan samarali foydalana olishi zarur. Sun’iy intellekt bilan ishlash jarayoni bo‘lajak pedagoglarning raqamli savodxonligini oshiradi.

5. Kasbiy motivatsiyani oshiradi

Innovatsion texnologiyalar bilan ishlash o‘qituvchilarda kasbga bo‘lgan qiziqish va motivatsiyani kuchaytiradi hamda ularni yangilik yaratishga undaydi.

Sun’iy intellektdan foydalanishning pedagogik afzalliklari

Ta’lim jarayonida sun’iy intellektdan foydalanish quyidagi pedagogik afzalliklarni beradi:

- ta’lim sifati va samaradorligi oshadi;
- individual yondashuv ta’minlanadi;
- vaqt tejiladi;
- o‘quv jarayoni interaktiv tus oladi;
- o‘quvchilarning qiziqishi ortadi;
- pedagogning ijodiy faoliyati rivojlanadi.

Shu bilan birga, sun’iy intellektdan foydalanishda axborot xavfsizligi, akademik halollik va texnologiyalarga haddan tashqari bog‘lanib qolish kabi masalalarga ham e’tibor qaratish zarur.

Xulosa qilib aytganda, bo‘lajak o‘qituvchilarda akmeologik pozitsiyani rivojlantirishda sun’iy intellekt muhim pedagogik vosita sifatida namoyon bo‘lmoqda. U pedagoglarning kasbiy mahoratini oshirish, mustaqil ta’lim olish ko‘nikmalarini rivojlantirish, kreativ va refleksiv fikrlashni shakllantirishga xizmat qiladi. Zamonaviy ta’lim tizimida sun’iy intellekt texnologiyalaridan samarali foydalanish bo‘lajak pedagoglarni raqobatbardosh, innovatsion fikrlovchi va yuqori kasbiy salohiyatga ega mutaxassis sifatida tayyorlash imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma’naviyat, 2008.
2. Musurmonova O. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent, 2016.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

3. Tolipov O‘., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent, 2017.
4. Деркач А.А. Акмеология: личностное и профессиональное развитие человека. – Москва, 2002.
5. Zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalari bo‘yicha ilmiy maqolalar to‘plami.
6. Sun’iy intellekt va raqamli ta’lim texnologiyalariga oid internet manbalari.